

पस्तीस गांव योजनेचे वास्तव समजून घ्या शेतकरी मित्रांनो.....

३५ गावे दुष्काळमुक्त करण्याची शेवटची संधी आपल्या हातात !

मागील ३० वर्षांपासून क्रांतीवीर नागन्नाथ आण्णा नाईकवाडी यांनी कायम दुष्काळी १३ तालुक्याची मोट बांधून मोठा लढा उभा केला. स्वप्नवत वाटणारे नागन्नाथ आण्णांचे स्वप्न टेंभू व म्हैसाळ योजनेच्या माध्यमातून पूर्ण होत असल्याचे दिसत असताना व समान पाणी वाटपाचा कायदा शासनाने स्विकारला असताना हाच सकारात्मक मुद्दा समोर ठेवून मंगळवेढा तालुक्यातील कायम दुष्काळी ३५ गावांनी सन २००८-०९ मध्ये सत्ताधऱ्यांनी आपल्या दुष्काळी गावांवर अन्याय केला. चाळीसधोंडा तेलधोंडा सारख्या योजनांचे गाजर दाखवून मते लाटली. पण त्याबाबत काम केले नाही. ३५ गावातील लोक पाण्याअभावी ऊसतोडी व रोजगारासाठी गावातून बाहेर पडतात. माणसे नसल्याने गावे ओस पडतात. गावातील शेती पाण्याअभावी उध्वस्त झालेल्या आहेत. फळबागा अनेक शेतकरी लागवड करतात व दोन वर्षातून येणाऱ्या दुष्काळातून जळून जातात. २० ते २५ कि.मी. मध्ये टँकरलाही पाणी मिळत नाही अशी अवस्था ३५ गावातील लोकांची आहे. तरी सत्ताधारी आश्वासनापलिकडे काही करित नाहीत. हे ओळखून ३५ गावातील तरुण शेतकऱ्यांनी सन २००८-०९ मध्ये मोठे बंड केले त्यावेळच्या लोकसभा निवडणूकीवर बहिष्कार घातला. येथिल लोकांनी मतपेट्या मोकळ्या पाठविल्या शासनाला या आंदोलनाची दखल घ्यावी लागली. याच दरम्यान सन २००९ मध्ये विधानसभा निवडणूक झाली. यामध्ये श्री.भारतनाना भालके यांना पंढरपूर-मंगळवेढा या प्रथमच बनलेल्या विधानसभा मतदारसंघाचे आमदार म्हणून या भागातील जनतेने मोठ्या मताधिक्याने निवडून दिले. श्री भारतनानांनी ही ३५ गावांना पाणी मिळवून देणारच हा त्यांचा प्रचारातील प्रमुख मुद्दा राहिला. यावर विश्वास ठेवून अपक्ष म्हणून उभे राहिलेल्या श्री.भारतनानांना माजी उपमुख्यमंत्री राहिलेल्या विजयदादा यांचा पराभव करून निवडून आणले. ३५ गावांचा लढा पंढरपूर विधानसभा निवडणूकीतील प्रमुख मुद्दा बनला होता. सत्ताधऱ्यांच्या विरोधातील ती ३५ गावांची लढाई होती. व ती ३५ गावांनी जिंकली होती. श्री.भारतनानांची जबाबदारी आता वाढली होती.

पहिल्या टर्म मध्ये श्री.भारतनानांना पहिले तीन वर्षे ३५ गावांना उजनी धरणातील पाणी उपलब्धता करणे. यासाठीच गेले. ३५ गावांना पाणी देण्यासाठी सत्ताधारी पक्षांची मदत लागेल. म्हणून श्री.भारतनानांनी काँग्रेस पक्षाचे सहयोगी सदस्य बनण्याचा निर्णय घेतला. मग शासनाकडून श्री.भारतनानांना मदत होऊ लागली. पाण्याची उपलब्धता कागदावर आल्याशिवाय ३५ गांव योजनेचा मुद्दा शासन स्विकारणार नाही हे ओळखून श्री.भारतनानांनी अतिशय गनिमी काव्यांनी जलसंपदा विभागाच्या अधिकाऱ्यांना विश्वासात घेऊन वाल्मी औरंगाबाद यांनी अभ्यास अहवालात नोंदविलेले निष्कर्ष आणि सदर अहवाल स्विकृती बाबत, महामंडळाने केलेली शिफारस यांस स्विकृतीबाबत शासनाची मान्यता दि.९/१०/२०१२ रोजी मिळविली. ३५ गावांच्या योजनेची येथे मुहूर्तमेढ रोवली. पण पुढचे संकट योजनेसाठी हे होते की, सन २००८-०९ मध्ये तत्कालिन राज्य सरकारने असा निर्णय घेतला होता की, विदर्भ-मराठवाड्यातील सिंचन अनुशेष भरून निघाल्याशिवाय उर्वरित महाराष्ट्रातील सिंचनाच्या नवीन योजनांना मान्यता देऊ नये. हे मोठे संकट ३५ गावांच्या योजनेपुढे होते. पण याही परिस्थितीत श्री.भारतनानांनी ३५ गाव योजनेबाबतचा पाठपुरावा सोडला नाही तर त्यातून एक-एक मार्ग काढला.

पाण्याची उपलब्धता झाल्यामुळे आता योजनेचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल (DPR) कृष्णा खोरे महामंडळाला दि.२४/४/२०१४ रोजी सादर झाला यातच श्री.भारतनानांचा सदर योजनेत किती पाठपुरावा केला हे दिसून येते कृष्णा खोरे विकास महामंडळाने परिपूर्ण DPR माननीय सचिव, जलसंपदा विभाग यांना दि.२८/०७/२०१४ रोजी सादर केला. आता अहवाल होते विदर्भ-मराठवाडा अनुशेषा खाली उर्वरीत महाराष्ट्रातील सिंचनाच्या नवीन योजनांना बंदीचा. यावर श्री.भारतनानांनी ३५ गावातील सर्व चित्र,जसे येथील लोकांचे पाण्याअभावी असणारे स्थलांतर,शेतीचे होणारे नुकसान,मजुरीसाठी सोडावी लागणारी गांवे,चार-चार कि.मी. वरून आणावे लागणारे पिण्याचे पाणी हे सर्व पुराव्यासह शासनाकडे माहिती सादर केली. आणि शासनाने अपवादात्मक परिस्थितीत ३५ गावांच्या लोकांना न्याय द्यावा. त्यांची योजनेला मान्यता द्यावी अशी मागणी भारतनानांनी राज्य सरकारकडे केल्यानंतर राज्य सरकारने विदर्भ-मराठवाड्याच्या सिंचन अनुशेषाचा अध्यादेश ज्यांच्या सहीने निघतो त्यांच्याकडे म्हणजे माननिय महामहिम राज्यपालाकडे ३५ गांव योजनेला विदर्भ-मराठवाड्याच्या सिंचन अनुशेषातून वगळून मान्यता द्यावी अशी विनंती केली. श्री.भारतनानांनी ३५ गावांच्या योजनेच्या प्रत्येक टप्प्यावर अतिशय गनिमी काव्याने मार्ग काढण्याचा यशस्वी प्रयत्न केला. मग महामहिम राज्यपालांच्याकडे काम करून घेणे सोपे नव्हते. पण श्री.भारतनानांनी त्यावेळी केंद्रीय गृहमंत्री असलेले व सोलापूरचे खासदार श्री.सुशिलकुमार शिंदे यांची मदत घेतली व महामहिम राज्यपालांकडून ३५ गाव योजनेला दि.१३/८/२०१४ रोजी DPR ला क्लिअरन्स मिळवला. हे श्री.भारतनानांच्या चांगुलपणाची झलक व ३५ गांव योजनेचे लोकांना दिलेले आश्वासन पाळण्यामधिल महत्वाचा टप्पा पार पाडला होता. मा.राज्यपालांकडून ३५ योजनेला क्लिअरन्स मिळाल्यामुळे राज्य सरकारने दि.०६/९/२०१४ रोजी मंगळवेढा उपसासिंचन योजनेला प्रशासकीय मान्यता दिली. सदर योजना रु. ५३० कोटी रकमेची व २४ गावातील ११८२० हेक्टर क्षेत्र सिंचनाखाली येण्याचे शासनानी मान्य केले. एक स्वप्नवत वाटणारी ३५ गावाची योजना मंगळवेढा उपसासिंचन योजना म्हणून प्रत्यक्षात आल्याने ३५ गावातील लोकांनी त्यावेळी आनंदोत्सव साजरा केला.

पण सन २०१४ मध्ये झालेल्या विधानसभा निवडणूकीत राज्यात सत्ता परिवर्तन झाले आणि भाजपाच्या नेतृत्वाखाली महायुतीचे सरकार आले. श्री.भारतनाना दुसऱ्यांदा आमदार म्हणून निवडून आले परंतु सत्तापरिवर्तन झाल्याने ३५ गाव योजनेला निधी मिळण्याचे अहवाल श्री.भारतनानांच्या समोर उभे राहिले. पण भाजपा सरकारने निधी देणेतर राहुद्या तर ३५ गावची योजनांच गुंडाळण्याचे काम सुरु केले.

भाजपाच्या राज्य सरकारने गरज नसताना ३५ गांव प्रकल्पाची राज्यस्तरिय तांत्रिक सल्लागार समिती क्र. २ पुणे यांच्याकडून तपासणी करून घेऊन मंगळवेढा उपसासिंचन योजनेच्या जलशास्त्रीय अभ्यास करून प्रकल्पास पाणी उपलब्धतेबाबत अभिप्राय देणेबाबत निर्देश दिले होते. त्यावर भाजपा सरकारच्या सांगण्यावरून मा.मुख्य अभियंता, नियोजन व जलविज्ञान, नाशिक यांनी मंगळवेढा उपसा सिंचन योजनेसाठी आवश्यक असणारी २ TMC(५४.७१७ द.ल.घ.मी.) पाणी उपलब्ध न होता. १ TMC(२८.६६ द.ल.घ.मी.) पाणी उपलब्ध होईल असा अभिप्राय त्यांचे पत्र क्र. ४९३ दि. ५/३/२०१८ अन्वये दिला आहे. १ TMC पाणी योजनेतील कमी करण्याचे पाप त्यावेळच्या भाजपा सरकारने केले. त्यामुळे २४ गावापैकी १५ गांवे पाणी कमी केलेल्याने वगळण्यात आली. वगळलेली गांवे :- १) येड्राव २) जिती ३) खवे ४) भाळवणी ५) निंबोणी ६) रड्डे ७) जालिहाळ ८) हाजापूर ९) सिध्दनकेरी १०) गणेशवाडी ११) शिरसी १२) हिवरगांव १३) मेटकरवाडी १४) शेलेवाडी १५) पाठखळ या गावांवर मोठा अन्याय केला.

त्यावेळी सरकार मध्ये आपल्या मतदारसंघातील विधानपरिषद सदस्य होते. तर सध्याचे भाजपाचे उमेदवार शिवसेनेचे नेते होते. दोघेही स्वतःला वैचारिक प्रघल्ब समजतात तसेच उमेदवार मी इंजिनिअर आहे मला पाण्याचे कळते असे सांगतात. मग सांगा हे दोन्ही नेते भाजपा सरकारचा भाग असतानाही त्यांनी ३५ गावाची योजना गुंडाळण्याचे पाप का केले याचा जाब ३५ गावातील शेतकऱ्यांनी विचारायला हवा.

तिसऱ्या टर्म मध्ये परत हॅट्रिक साधून श्री.भारतनाना आमदार झाले. ३५ गावांच्या व श्री.भारतनानांच्या सुदैवाने महाराष्ट्रात मा.खा.शरदचंद्रजी पवार साहेब यांच्या पुढाकारातून महाविकास आघाडीचे सरकार आले मग श्री.भारतनानांनी दि.०३/०२/२०२० रोजी जलसंपदा मंत्री ना.जयंतराव पाटील यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या बैठकीमध्ये राज्य तांत्रिक सल्लागार समिती, नाशिक (SLTAC) यांचेकडून पुनश्च पाणी उपलब्धतेबाबत अभ्यास करून नव्याने सुप्रभा सादर करण्याच्या सुचना देण्यात आल्या. श्री.भारतनाना सत्ताधारी पक्षाचे आमदार व मा.खा.शरदचंद्रजी पवार साहेबांचे विश्वासू असल्याने महाविकास आघाडी सरकार मध्ये श्री.भारतनानांच्या शब्दाला किंमत असल्याचे वरील बैठकिवरून लक्षात येईल. राज्य तांत्रिक सल्लागार समिती, नाशिक (SLTAC) यांनी दि.२३/०२/२०२१ रोजीच्या ५० व्या बैठकित या प्रकल्पातील मूळ २४ गावांना २ TMC पाण्यासह मान्यता दिली. ही भाजपा सरकारने ३५ गावाची योजना गुंडाळण्याचे जे पाप केले त्याला या (SLTAC) च्या मान्यतेने चपराक बसली. तसेच शासनाच्या धोरणानुसार उघड्या कालव्याद्वारे वितरण व्यवस्था ऐवजी बंदिस्त नलिकेद्वारे वितरण प्रणालीचे सर्वेक्षण करण्याचे ठरविल्याने २४ गावातील ११८२० हेक्टर ऐवजी अंदाजे १७००० हेक्टर क्षेत्राला सिंचनाचा लाभ होणार आहे. भाजपा सरकारने ३५ गावांना योजनेतून संपवण्याचा प्रयत्न केला पण श्री.भारतनानांनी ३५ गावांना दिलेला शब्द खरा ठरविण्याचा सातत्याने प्रयत्न केला. श्री.भारतनानांच्या प्रामाणिक प्रयत्नामुळे २४ गावातील ५००० हेक्टर सिंचन क्षेत्र जास्त भिजणार आहे हे २४ गावांच्या दृष्टीने अतिशय आनंदाची गोष्ट आहे.

मी या ३५ गावातील ३५ गावाच्या चळवळीतील एक सदस्य व प्रगतशिल शेतकरी म्हणून २४ गावातील सर्व शेतकरी मतदारांना विनंती करतो की, दुष्काळ संपवण्याची ही आपली शेवटची संधी आहे. पुढील अनेक पिढ्यांना आपणाला दुष्काळातून बाहेर काढण्यासाठी या पोटनिवडणूकीचा वापर करा. तसे पाहिले तर ही निवडणूक बिनविरोध व्हायला पाहिजे होती. पण भाजपाच्या मनात पाप असल्याने हि निवडणूक लागली आहे. ३५ गावांपैकी ११ गावांना म्हैसाळचे पाणी मिळण्याचा मार्ग मोकळा झाला आहे. २४ गावांची मंगळवेढा उपसासिंचन योजनेचे कामही प्रगतीपथावर आहे. कै.श्री.भारतनानांच्या निधनाने आपल्या मतदार-संघात मोठी पोकळी निर्माण झाली आहे. पण कै.श्री.भारतनानांच्या विचाराचे वारसदार म्हणून आपण श्री.भगिरथदादा कडे पाहतोय. कै.भारतनानांचे राहिलेले अपूरे स्वप्न पूर्ण करण्याची शपथच श्री.भगिरथ दादांनी घेतली आहे. ज्या पक्षाचा आमदार त्याच पक्षाचे राज्य सरकार असले तर योजनांना निधी कमी पडत नाही. श्री.भगिरथदादा राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षातून उभे आहेत. त्याच राष्ट्रवादी पक्षाचे अर्थमंत्री तथा उपमुख्यमंत्री व जलसंपदा मंत्री आहेत त्यामुळे आपल्या मंगळवेढा उपसासिंचन योजनेचे काम पुढिल काळात गतीने होण्यासाठी आपणाला श्री.भगिरथदादांच्या मागे उभे राहिल्यास आपल्या ३५ गावांचा दुष्काळ कायम संपून जाईल. सर्व शेतकरी व मतदार बंधूना परत परत विनंती करतो की, हि आपल्या भागाचा दुष्काळ संपवण्याची शेवटची संधी आपल्याकडे आहे. गावातील विरोधकांनाही या निवडणूकीत आपण पाण्याचा प्रश्न समजून सांगून विश्वासात घ्या. कारण हा प्रश्न फक्त आपला नाही तर अनेक पिढ्यांचा आहे. हे लक्षात ठेवा. ज्या भाजपा सरकारने आपली योजना गुंडाळण्याचे पाप केले त्यांना जाब विचारा व त्यांना कसा धडा शिकवता

येईल त्यासाठी प्रयत्न करा. हिच मनापासून आपणास विनंती. आपल्या दुष्काळी भागात पुढिल काळात पाणी आल्यास येथिल फळबागा व आधुनिक शेती तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातून आपला येथिल प्रामाणिक कष्ट करणारा शेतकरी जगभरात आपले शेतीमाल फळे व भाजीपाला पाठविण्यासाठी आम्ही प्रामाणिक प्रयत्न करू. फक्त आपण उद्याची निवडणूक राजकारण म्हणून न पाहता आपल्या शेतकऱ्यांचा दुष्काळ कायम संपण्याची हि निवडणूक समजा. मी महाराष्ट्र शासनाचा कृषिभूषण पुरस्कार प्राप्त मंगळवेढा तालुक्यातील पहिला शेतकरी आहेच. त्याचबरोबर राज्यस्तरीय २५ पेक्षा जास्त पुरस्कार मला माझ्या शेतीतील प्रयोग व गटशेतीतून शेतकऱ्यांना केलेली मदत यामुळे मिळाले आहे. पुरस्कारातून मला मिळालेली रक्कम पाच लाख पेक्षा जास्त आहे. असा सोलापूर जिल्ह्यातील एकमेव शेतकरी आहे. सामुदायिक शेतीच्या माध्यमातून १३० एकर डाळिंबाची यशस्वी शेती करित असून शेडनेट शेतीच्या माध्यमातून खरबुजाची टायप शेती करित आहे. शेतीतील पाण्याची गरज व पिकांना किती पाणी द्यावे हा आमच्या कायम अभ्यासाचा विषय राहिला आहे. त्यामुळे मंगळवेढा उपसासिंचन योजनेतून मिळणाऱ्या २ TMC मधून १७००० हेक्टरला पाणी मिळत असले तरी आपण शेततळी व ठिबक सिंचनाच्या माध्यमातून पाण्याचा अत्यंत जपून वापर करून ३५ गावातील ४८५४४ हेक्टर क्षेत्र संपूर्ण सिंचनाखाली आणू शकू याचा मला विश्वास आहे.

तरी पुन्हा एकदा आपणास नम्र विनंती करतो की विरोधकांच्या भूलथापांना बळी न पडता आपल्या प्रश्नासाठी सातत्याने विधानसभेत आवाज बनलेल्या कै. भारतनानांचे स्वप्न पूर्ण करण्यासाठी श्री.भगिरथदादांना निवडून देऊया हिच विनंती करतो.

वरील मुद्द्याबाबत ३५ गावातील शेतकऱ्यांचे काही प्रश्न, शंका असतील तर मला जरूर संपर्क साधा कारण मी आपल्या पैकीच एक शेतकरी आहे.

: आपला नम्र :

कृषिभूषण अंकुश पडवळे

(पद्मश्री आप्पासाहेब पवार अग्रीकल्चर अवॉर्डचा पहिला मानकरी प्राप्त शेतकरी)

मु.पो.खुपसंगी, ता.मंगळवेढा जि.सोलापूर

मोबा. ९७६४३५४०८९

